

Panayot Karagyozov
(Bulgaria, Sofia University St. Kliment Ohridski)

The Many-sided KAMEN

Abstract: My memory of Kamen Michailov is of a multifaceted and somewhat eclectic man: a scholar who had a passion for accumulating new knowledge and information but who felt much less enthusiastic about his own academic production, a strict and rigorous teacher whom students adored instead of complaining about, a firm atheist who loved to carve orthodox icons, a Russophile who couldn't stay indifferent toward Russia's misrepresentations of the past, and an excellent administrator who hated bureaucracy. Kamen was an exceptional man, multifaceted and eclectic at the same time.

Key words: memory, personality, writing, teaching, woodcarving, singing, photography, atheism, russophilia

Панайот Карагъзов
(Софийски университет „Св. Климент Охридски“)

Многоликият КАМЕН

Времето тече и разделя миналото на история и памет. История, консервирана в учебниците и академичните издания, и памет, „винаги носена от живи хора“. Големият нарратив трансформира събитията в история и памет, а малкият, човешки, разказ, превръща случките в спомени. Историята е за всички, спомените са за най-близките. Но в крайна сметка именно спомените са в основата и на историята, и на паметта. Бях духовно близък с Камен и ще се опитам да си спомня и припомня неговата същност. Това, което ме е впечатлило.

Камен бе невероятна личност. Многолика и нееднозначна. Той бе сред най-ерудитаните ми приятели и познати; човек, който умееше да трупа и класифицира информация от най-различни области; бе огромен масив от знания, за които и голямата му глава бе недостатъчно голяма. Преждевременната кончина и прекалената му разнопосочност обаче попречиха да претвори голяма част от натрупаното знание. Камен четеше всичко, освен своите ръкописи. Бързаше към следващото без да погледне предишното. Надбягваше се със знанията и идеите си и за жалост финишира преди много от тях.

Впечатленията ми за преподавателската му дейност са от студентите, които учеше в Брянск и Будапеща, значителна част от които познавах лично. Проф. Михайлов парадоксално превръщаше академизма в груб даскалък и интелектуално насилие, но повечето му питомци вместо да го намразят го боготворят. Рядко съм виждал толкова

Панайот Карагъзов

признателни студенти! Те още приживе му издигнаха паметник и съм сигурен, че ще помнят Камен до гроб. Не само до неговия, но и до техния.

Камен бе убеден русофил, който се осмели да покаже и докаже в монографията *Български/булгарски образи в рускоезична среда* как „големият брат” още от малък започва да трансформира нашите културни феномени в руски; Камен по перфектен начин потвърди приоритетната роля на приемащата страна в процеса на рецепцията; представи своите виждания за значението на редица процеси и дейци, аргументирайки тезите си чрез използването на новооткрити или малкоизвестни писмени и визуални паметници. Последното обстоятелство обаче не разколеба убеждението му, че вярната версия за Катинското клане е руската.

Неистово мразеше родната и световната бюрокрация, но самият той бе отличен организатор и администратор. Малко небрежен в личния си живот, той бе педантично подреден в служебния.

Камен бе отявлен атеист, познаващ в подробности историята на християнството и християнската цивилизация. Свой отпечатък в нея той остави не само чрез словото, но и с прекрасните си резбовани икони.

Камен бе поет, композитор и певец. Наш Висоцки и Боб Дилън. Имаше око за пейзажа, детайла и хората. Засне с фотоапарата си щастливите мигове на мнозина от нас и вгради сянката си в нашите фотографии.

Камен бе страстен запаленко, който превъзнасяше ЦСКА и критикуваше Барса, но се е случвало и обратното.

Обичаше сладостта на живота, но в последните години диабетично странеше от него. Игнорирането на собственото здраве скъси земния му път.

Вероятно съм сред малцината (извън семейството), които са живели с него под един покрив. Винаги се обличаше подходящо. През последните години се умиляваше от ушития по поръчка в Будапеща скъп костюм, който едва успя да покаже публично и на който почти не успя да се порадва. За сметка на това значителна част от живота си прекара по пижама. По пижама пишеше и резбоваше. С пижама ме изпрати при последната ни среща в Будапеща. По пижама се отправи и към отвъдното. Предполагам, че и сега, в любимото си облекло, сънува това, което остави и което не успя да направи.

Камен бе...

Всъщност – бе и остава личност! Многолик и нееднозначен като всеки голям човек.